Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/2358

2025 11 21

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2025/2358

2025 m. lapkričio 20 d.

kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/3012 nustatytų sertifikavimo schemų, sertifikavimo įstaigų ir audito taisyklės

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2024 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/3012, kuriuo sukuriama ilgalaikio anglies dioksido absorbavimo, anglies kaupimo ūkininkavimo ir anglies saugojimo produktuose sertifikavimo sistema ([1]), ypač į jo 9 straipsnio 5 dalį, 11 straipsnio 5 dalį, 12 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą, 13 straipsnio 4 dalį ir 14 straipsnio 2 dalį,

kadangi:

(1) siekiant nustatyti, ar absorbuoto anglies dioksido kiekio ir iš dirvožemio išmetamo ŠESD kiekio mažinimas atitinka Reglamento (ES) 2024/3012 reikalavimus, labai svarbu, kad sertifikavimo schemos, sertifikavimo įstaigos ir auditas veiktų teisingai ir suderintai. Todėl turėtų būti nustatytos suderintos taisyklės, kuriomis būtų užtikrintas būtinas sertifikavimo schemoms, sertifikavimo įstaigoms ir auditui taikomų taisyklių teisinis tikrumas;

(2) siekiant kuo labiau sumažinti veiklos vykdytojams tenkančią administracinę naštą, šiame reglamente nustatytos įgyvendinimo taisyklės turėtų būti proporcingos ir turėtų apimti tik tai, kas būtina norint užtikrinti, kad būtų tinkamai ir darniai tikrinama atitiktis Reglamento (ES) 2024/3012 reikalavimams ir kad sukčiavimo rizika būtų kuo mažesnė. Todėl įgyvendinimo taisyklės turėtų būti laikomos ne išsamiais, o būtiniausiais reikalavimais, kurie, kai reikia, gali būti papildyti pagal sertifikavimo schemas;

(3) siekiant informacijos palyginamumo, tikslinga nustatyti standartizuotus pagrindinių sertifikavimo dokumentų, įskaitant veiklos ir stebėsenos planus, taip pat sertifikavimo ir pakartotinio sertifikavimo audito ataskaitų šablonus;

(4) kad būtų užtikrintas patikimas ir skaidrus sertifikavimo procesas, būtina nustatyti aukštus sąžiningumo standartus, susijusius su sertifikavimo schemos valdymu, privalomomis viešomis konsultacijomis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, vidaus stebėsena, skundų nagrinėjimu ir dokumentų, įskaitant vadovus, vidaus politikos ar atsakomybės nustatymo dokumentus, tvarkymu. Turėtų būti reikalaujama, kad sertifikavimo schemos turėtų būtinus techninius pajėgumus veiklos vykdytojams teikti technines konsultacijas dėl sertifikavimo metodikų įgyvendinimo;

(5) sertifikavimo schemų valdytojai turėtų nustatyti vidaus stebėsenos sistemą, skirtą tikrinti, ar veiklos vykdytojai laikosi schemos taisyklių ir procedūrų, ir sertifikavimo įstaigų atliekamo sertifikavimo darbo patikimumui ir pagrįstumui užtikrinti;

(6) tikslinga skirti tris neatitikties kategorijas: kritinę, reikšmingą ir nereikšmingą. Kiekvienos kategorijos neatitiktis turėtų būti tinkamai šalinama ir turėtų turėti proporcingas pasekmes, be kita ko, kai aktualu, žalos ištaisymo priemones ir sankcijas;

(7) veiklos vykdytojai turi galimybę bet kuriuo metu dalyvauti kitoje sertifikavimo schemoje. Tačiau reikia nustatyti taisykles, kuriomis būtų užkirstas kelias schemų keitimo rizikai, kai veiklos vykdytojas, kurio audito pagal vieną schemą išvada yra neigiama, nedelsdamas teikia sertifikavimo paraišką pagal kitą schemą. Be to, tokios taisyklės turėtų būti taikomos tais atvejais, kai veiklos vykdytojas pakeičia juridinio asmens statusą, bet iš esmės išlieka tas pats, kad dėl nedidelių ar visiškai formalių pokyčių, kaip antai valdymo struktūros ar veiklos apimties pakeitimų, naują tapatybę turintis veiklos vykdytojas nuo tokių taisyklių nebūtų atleidžiamas;

(8) kad būtų užtikrintas visiškas sertifikavimo proceso skaidrumas, pagrindinė informacija apie sertifikavimo schemų valdymą ir veikimą turėtų būti viešai skelbiama jų interneto svetainėse ir, kai bus įsteigtas, Sąjungos registre;

([1]) OL L, 2024/3012, 2024 12 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3012/oj.

(9) kad būtų užtikrintas patikimas sertifikavimas, iš sertifikavimo įstaigų turėtų būti reikalaujama pagrįsto lygio patikinimo, kad jos, patikrinusios veiklos vykdytojų arba veiklos vykdytojų grupių pateiktus duomenis, galėtų padaryti išvadą, kad veiklos plane, stebėsenos plane ar stebėsenos ataskaitoje nepadaryta reikšmingų klaidų, netrūksta duomenų ir nėra iškraipymų. Prieš pradedant veiklą, atitikties sertifikavimo paraiškos turėtų būti nuodugniai patikrintos atsižvelgiant į pagrįstą patikinimą. Pakartotinio sertifikavimo auditai taip pat turėtų būti atliekami užtikrinant pagrįstą patikinimo lygį;

(10) anglies kaupimo ūkininkavimą paprastai vykdo smulkieji veiklos vykdytojai ir jiems tenkanti administracinė našta ir išlaidos, susijusios su trečiosios šalies atliekamo tikrinimo reikalavimais, galėtų būti pagrindinė sertifikavimo kliūtis. Kad tikrinimas būtų supaprastintas, bet vis tiek būtų užtikrintas jo patikimumas, turėtų būti leidžiama atlikti anglies kaupimo ūkininkavimo veiklos vykdytojų grupės auditą pagal suderintas rizika grindžiamas taisykles. Kad atitikties kontrolės būtų supaprastinta, šios taisyklės naudojantis turimomis technologijomis turėtų būti parengtos taip, kad smulkieji veiklos vykdytojai galėtų jomis patogiai naudotis;

(11) pagrindinės sertifikavimo proceso dalyvės yra sertifikavimo įstaigos. Todėl siekiant užtikrinti, kad sertifikavimo įstaigos auditoriai turėtų visus audito veiklai vykdyti būtinus techninius įgūdžius ir audito patirtį, būtina, kad sertifikavimo schemų valdytojai paskirtų (t. y. patvirtintų) tik tas sertifikavimo įstaigas, kurios yra akredituotos nacionalinės akreditacijos įstaigos pagal atitinkamus Sąjungos techninius standartus arba pripažintos nacionalinės kompetentingos institucijos, remiantis bendrais būtiniausiais kompetencijos reikalavimais. Taip pat tikslinga, kad valstybės narės ir Komisija prireikus stebėtų sertifikavimo įstaigų veiklą ir turėtų prieigą prie visos svarbios sertifikavimo informacijos, įskaitant sertifikavimo, pakartotinio sertifikavimo ir stebėsenos auditus;

(12) kol iki 2028 m. bus sukurtas Sąjungos registras, sertifikavimo schemų valdytojai turėtų užtikrinti, kad jų registrai atitiktų tam tikrus būtiniausius reikalavimus, kad būtų išvengta dvigubo skaičiavimo ir kad būtų veiksmingai tvarkomi neteisingo ar nesąžiningo sertifikuotų vienetų išdavimo atvejai. Kad palengvintų sklandų perėjimą prie Sąjungos registro, Komisija gali parengti sertifikavimo registrų veikimo ir susiejimo su Sąjungos registru technines gaires;

(13) tikslinga nustatyti procedūrą, pagal kurią Komisija pripažįsta sertifikavimo schemas, kurias prašoma pripažinti pagal vieną ar kelias sertifikavimo metodikas. Pripažinimo procesas turėtų būti grindžiamas išsamiu schemos atitikties taisyklėms, nustatytoms atitinkamose sertifikavimo metodikose ir šiame reglamente, vertinimu;

(14) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Klimato kaitos komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

DALYKAS, APIBRĖŽTYS IR VEIKLOS IR STEBĖSENOS PLANAI

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos Reglamento (ES) 2024/3012 įgyvendinimo taisyklės, susijusios su:

a) veiklos plano ir stebėsenos plano, kurį veiklos vykdytojas arba veiklos vykdytojų grupė turi pateikti sertifikavimo įstaigai, ir sertifikavimo, pakartotinio sertifikavimo ir stebėsenos audito ataskaitų, kurias pagal Reglamento (ES) 2024/3012 9 straipsnį turi parengti sertifikavimo įstaiga, struktūra, forma ir techniniais duomenimis;

b) sertifikavimo schemų veikimui, informacijos apie nepriklausomą auditą tikrinimui ir informacijos apie paskirtas sertifikavimo įstaigas skelbimui reikalinga struktūra, forma, techniniais duomenimis ir procesu pagal Reglamento (ES) 2024/3012 11 straipsnį;

c) sertifikavimo registrų ir sertifikuotų vienetų registravimo, laikymo ar naudojimo struktūra, forma ir techniniais duomenimis pagal Reglamento (ES) 2024/3012 12 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą;

d) sertifikavimo schemų pripažinimo ir pranešimo procesų struktūra, forma ir techniniais duomenis pagal Reglamento (ES) 2024/3012 13 straipsnį;

e) Komisijai sertifikavimo schemų valdytojų teikiamų ataskaitų struktūra, forma ir techniniais duomenimis pagal Reglamento (ES) 2024/3012 14 straipsnį.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

a) stebėsenos auditas – auditas, kurį stebėsenos laikotarpiu atlieka sertifikavimo įstaiga, siekdama patikrinti saugomo anglies dioksido stebėseną ir bet kokią galimą grįžą;

b) nutraukto galiojimo sertifikatas – sertifikatas, kurio galiojimas savanoriškai nutrauktas nesibaigus jo galiojimo laikui;

c) panaikintas sertifikatas – sertifikavimo įstaigos arba sertifikavimo schemos valdytojo visam laikui panaikintas sertifikatas;

d) negaliojantis sertifikatas – sertifikatas, kurio galiojimas baigėsi;

e) grupės auditas – procesas, kurio metu audito veiklos metodas gali būti nustatytas grupės lygmeniu;

f) neatitiktis – situacija, kai veiklos vykdytojas arba sertifikavimo įstaiga nesilaiko sertifikavimo schemos, kurioje jie dalyvauja arba pagal kurią jie veikia, taisyklių ir procedūrų.

3 straipsnis

Veiklos planas, stebėsenos planas ir sertifikavimo audito bei pakartotinio sertifikavimo audito ataskaitos

1. Veiklos planas, kurį veiklos vykdytojas arba veiklos vykdytojų grupė turi pateikti pagal Reglamento (ES) 2024/3012 9 straipsnio 1 dalį, apima šio reglamento I priede nustatytus elementus.

2. Stebėsenos planas, kurį veiklos vykdytojas arba veiklos vykdytojų grupė turi pateikti pagal Reglamento (ES) 2024/3012 9 straipsnio 1 dalį, apima šio reglamento II priede nustatytus elementus.

3. Sertifikavimo audito ataskaita ir pakartotinio sertifikavimo audito ataskaita, kurią sertifikavimo įstaiga turi parengti pagal Reglamento (ES) 2024/3012 9 straipsnio 2 ir 3 dalis, apima šio reglamento III priede nustatytus elementus.

II SKYRIUS

SERTIFIKAVIMO SCHEMŲ, AUDITO IR SERTIFIKAVIMO ĮSTAIGŲ VEIKLA

1 SKIRSNIS

Sertifikavimo schemų veikimas

4 straipsnis

Valdymo struktūra

1. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato griežtą valdymo struktūrą, kuri užtikrina schemos funkcijoms vykdyti reikiamus teisinius ir techninius pajėgumus, nešališkumą ir nepriklausomumą. Tokia valdymo struktūra apima valdybą, kurią sudaro nepriklausomi nariai, prisiimantys pasitikėjimu grindžiamą atsakomybę už organizaciją ir veikiantys pagal skaidrias procedūras. Priklausomai nuo sertifikavimo apimties, sertifikavimo schemų valdytojai įsteigia techninį komitetą arba sukuria lygiavertę techninės ekspertų paramos sistemą, į kurią, jei įmanoma, įtraukia visus suinteresuotuosius subjektus, kad jie teiktų konsultacijas schemos vadovams techniniais klausimais. Sertifikavimo schemų valdytojai rengia skaidrias konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais dėl schemos bendrųjų reikalavimų, procesų ir gairių naujos versijos ar esminio atnaujinimo.

2. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato taisykles ir procedūras, skirtas užtikrinti, kad priimant sprendimus būtų išvengta interesų konfliktų. Kaip būtiniausias reikalavimas schemose taikoma stabdžių ir atsvarų sistema, kuria siekiama užtikrinti, kad sprendimui lemiamos įtakos negalėtų daryti joks jo rezultatu suinteresuotas subjektas. Asmenys, galintys turėti interesų konfliktą, nedalyvauja priimant sertifikavimo schemos sprendimus. Kad tokius atvejus būtų galima nustatyti ir pagrįsti dokumentais, sertifikavimo schemų valdytojai nustato atitinkamas procedūras ir audito seką ir reguliariai jas peržiūri taikydami vidaus stebėsenos sistemas.

5 straipsnis

Vidaus stebėsena, skundų nagrinėjimo procedūra ir dokumentų tvarkymo sistema

1. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato vidaus stebėsenos sistemą, skirtą tikrinti, ar veiklos vykdytojai laikosi schemos taisyklių ir procedūrų, ir sertifikavimo įstaigų auditorių atliekamo darbo kokybei užtikrinti. Vidaus stebėsena vykdoma bent kartą per metus ir bent tuo pačiu dažnumu kaip auditai, kad būtų atspindėta schemos sertifikavimo apimtis, taip pat veiklos vykdytojų vykdomos veiklos rizikos lygis. Vykdydami vidaus stebėseną sertifikavimo schemų valdytojai reikalauja, kad sertifikavimo įstaigos jiems pateiktų visas sertifikavimo audito, pakartotinio sertifikavimo audito arba stebėsenos audito (toliau kartu – auditas) ataskaitas. Vykdant vidaus stebėseną sudaroma atsitiktinė ir rizika grindžiama tokių kiekvienos sertifikavimo įstaigos audito ataskaitų imtis.

2. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato skundų prieš veiklos vykdytojus arba sertifikavimo įstaigas teikimo ir nagrinėjimo procedūras. Pagal šias procedūras leidžiama skundus teikti elektroninėmis priemonėmis ir jomis užtikrinama fizinių ir juridinių asmenų, kurie sąžiningai praneša apie pažeidimus arba teikia skundus, apsauga pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 ([2]);

3. Sertifikavimo schemų valdytojai visus skundus įtraukia į registrą. Komisijos arba valstybės narės, kurioje skundas pateiktas, prašymu sertifikavimo schemų valdytojai prašančiajai šaliai pateikia visus su skundu ir jo nagrinėjimu susijusius dokumentus.

4. Sertifikavimo schemų valdytojai užtikrina veiksmingus tolesnius veiksmus, susijusius su vidaus stebėsenos ir skundų nagrinėjimo rezultatais, ir prireikus veiklos vykdytojų neatitikties atveju taiko atitinkamas žalos ištaisymo priemones ir sankcijas pagal 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas taisykles ir procedūras. Prireikus sertifikavimo schemų valdytojai imasi su savo valdymo struktūra arba vidaus stebėsenos procesu susijusių taisomųjų priemonių.

5. Sertifikavimo schemų valdytojai sukuria dokumentų tvarkymo sistemą, kuri apima visus šiuos elementus:

a) bendruosius schemos dokumentus, pavyzdžiui, vadovus, politikos, atsakomybės sričių nustatymo dokumentus;

b) sertifikavimo dokumentų ir įrašų vidaus kontrolės sistemą;

c) dokumentų tvarkymo sistemos peržiūrą;

d) vidaus auditą ir stebėseną;

e) neatitikties prevencijos, nustatymo ir valdymo procedūras.

6. 5 dalyje išvardyti dokumentai saugomi bent penkerius metus nuo stebėsenos laikotarpio pabaigos.

6 straipsnis

Veiklos vykdytojų neatitiktis

1. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato išsamią sistemą, skirtą sertifikavimo schemose dalyvaujančių veiklos vykdytojų neatitikties atvejams nagrinėti. Kaip būtiniausias reikalavimas į tokią sistemą įtraukiama aiški neatitikties atvejų klasifikacija pagal jų sunkumą, remiantis 2–5 dalyse nustatytais reikalavimais. Kiekvienai neatitikties kategorijai sertifikavimo schemų valdytojai turi nustatyti skaidrų taisyklių ir procedūrų rinkinį, kad užtikrintų, jog 7 straipsnyje išvardytos žalos ištaisymo priemonės ir sankcijos būtų taikomos laiku.

([2]) 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

2. Pagal sertifikavimo schemas per auditą nustatyta neatitiktis skirstoma į kritinę, reikšmingą ir nereikšmingą.

3. Kritinė neatitiktis – sertifikavimo schemos taisyklių ar procedūrų pažeidimas, pavyzdžiui, sukčiavimas, neatitaisoma neatitiktis arba pažeidimas, keliantis pavojų sertifikavimo schemos vientisumui.

Kritinės neatitiktis, be kita ko, yra:

a) neatitiktis Reglamento (ES) 2024/3012 4–7 straipsniuose nustatytiems kokybės kriterijams ir to reglamento 8 straipsnyje nurodytoms sertifikavimo metodikoms;

b) tyčinis veiklos aprašymo iškraipymas;

c) šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) duomenų klastojimas.

4. Reikšminga neatitiktis – sertifikavimo schemos taisyklių ar procedūrų pažeidimas, kuris gali būti atitaisytas, yra kartotinis ir atskleidžia sistemines problemas arba aspektus, kurie pavieniui arba kartu su tolesne neatitiktimi gali iš esmės sutrikdyti sistemos veikimą.

Reikšminga neatitiktis, be kita ko, yra:

a) sisteminės problemos, susijusios su pateiktais ŠESD duomenimis, pavyzdžiui, daugiau kaip 10 % į reprezentatyviąją imtį įtrauktų teiginių atveju nustatomi netinkami dokumentai;

b) veiklos vykdytojas arba veiklos vykdytojų grupė sertifikavimo proceso metu nepraneša apie savo dalyvavimą kitose anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo schemose;

c) sertifikavimo įstaigai nepateikiama atitinkama informacija, pavyzdžiui, informacija, reikalinga auditui atlikti.

5. Nereikšminga neatitiktis – sertifikavimo schemos taisyklių ar procedūrų pažeidimas, kuris turi ribotą poveikį, yra pavienis arba laikinas apsirikimas ir kurio neištaisius sistemos veikimas iš esmės nesutrinka.

7 straipsnis

Žalos ištaisymo priemonės ir su neatitiktimi susijusios sankcijos

1. Neatitikties atveju veiklos vykdytojams arba veiklos vykdytojų grupėms taikomos 2–7 dalyse nustatytos žalos ištaisymo priemonės ir sankcijos.

2. Kritinės neatitikties atveju sertifikavimo paraiškas pateikusiems veiklos vykdytojams sertifikatai neišduodami.

3. Veiklos vykdytojai, kuriems pagal antrą dalį sertifikatas nebuvo išduotas, gali dar kartą pateikti sertifikavimo paraišką po sertifikavimo schemoje atsižvelgiant į veiklos ypatumus nustatyto laikotarpio.

4. Jeigu kritinė neatitiktis nustatoma atliekant pakartotinio sertifikavimo ar stebėsenos auditą arba sertifikavimo schemos vidaus stebėsenos ar skundų nagrinėjimo metu, sertifikatas nedelsiant panaikinamas, o sertifikuoti vienetai nebeišduodami.

5. Reikšmingos neatitikties atveju sertifikavimo paraiškas pateikusiems veiklos vykdytojams sertifikatai neišduodami.

6. Jeigu reikšminga neatitiktis nustatoma atliekant pakartotinio sertifikavimo arba stebėsenos auditą arba sertifikavimo schemos vidaus stebėsenos ar skundų nagrinėjimo metu, sertifikato galiojimas nedelsiant sustabdomas. Jei veiklos vykdytojai per 90 dienų nuo pranešimo apie sustabdymą dienos neįgyvendina žalos ištaisymo veiksmų, sertifikatas panaikinamas.

7. Nereikšmingos neatitikties atveju sertifikavimo schemose nustatomas žalos ištaisymo priemonių įgyvendinimo laikotarpis, kuris negali būti ilgesnis kaip 12 mėnesių nuo pranešimo apie jas dienos.

8 straipsnis

Veiklos vykdytojų arba veiklos vykdytojų grupių pasirinktos sertifikavimo schemos keitimas

1. Sertifikavimo schemų valdytojai reikalauja, kad veiklos vykdytojai arba veiklos vykdytojų grupės savo sertifikavimo paraiškose atskleistų šią informaciją:

a) ar jie arba jų teisėti pirmtakai šiuo metu dalyvauja arba per pastaruosius penkerius metus dalyvavo kitoje sertifikavimo schemoje;

b) paskutinių dviejų pakartotinio sertifikavimo auditų pagal kitą sertifikavimo schemą audito ataskaitas, įskaitant, kai taikytina, išsamų sertifikavimo įstaigų nustatytų faktų sąrašą, ir bet kokį per pastaruosius penkerius metus priimtą sprendimą sustabdyti jų sertifikatų galiojimą arba juos panaikinti;

c) ar jie pasitraukė iš ankstesnės sertifikavimo schemos iki pirmojo pakartotinio sertifikavimo audito.

2. Veiklos vykdytojai arba veiklos vykdytojų grupės iš sertifikavimo schemų pašalinami šiais atvejais:

a) jei 1 dalyje nurodyta informacija nebuvo atskleista;

b) jei pagal kitą schemą atlikto veiklos vykdytojų ar veiklos vykdytojų grupės arba jų teisėtų pirmtakų veiklos sertifikavimo audito nuomonė buvo neigiama;

c) jei veiklos vykdytojai ar veiklos vykdytojų grupės arba jų teisėti pirmtakai pasitraukė iš kitos schemos prieš pirmąjį pakartotinio sertifikavimo auditą.

3. 2 dalies b punktas netaikomas, kai sertifikavimo auditas pagal kitą schemą buvo atliktas likus daugiau kaip trejiems metams iki sertifikavimo paraiškos pateikimo arba jei per tą laiką sertifikavimo veikla pagal kitą schemą buvo nutraukta ir dėl to veiklos vykdytojas arba veiklos vykdytojų grupė negalėjo vėl pateikti paraiškos pagal schemą. Tokiu atveju sertifikavimo audito apimtis pakoreguojama taip, kad apimtų visus susijusius klausimus, ir daugiausia dėmesio skiriama pagal kitą schemą atlikto veiklos vykdytojų ar veiklos vykdytojų grupės arba jų teisinių pirmtakų sertifikavimo audito metu nustatytiems trūkumams, dėl kurių to audito nuomonė buvo neigiama.

4. 2 dalies c punktas netaikomas, jei veiklos vykdytojas arba veiklos vykdytojų grupė įrodo, kad turėjo pagrįstą priežastį, dėl kurios pasitraukimas iš kitos schemos buvo neišvengiamas arba būtinas. Tas pasitraukimas negali būti susijęs su jokia kritine ar reikšminga neatitiktimi arba veiklos vykdytojo aplaidumu įgyvendinant sertifikavimo schemos reikalavimus.

5. Sertifikavimo schemų valdytojai užtikrina veiksmingą ir savalaikį keitimąsi 1 dalyje nurodyta informacija.

9 straipsnis

Sertifikavimo schemų informacijos skelbimas ir būtiniausias jų metinės veiklos ataskaitos turinys

1. Sertifikavimo schemų interneto svetainėse viešai skelbiama ir yra laisvai prieinama bent IV priede nurodyta tų schemų informacija. Komisija tą informaciją skelbia viešai Sąjungos registre.

2. Sertifikavimo schemų registruose tie veiklos vykdytojai, kurių sertifikatas panaikintas, kurie nutraukė sertifikato galiojimą arba kurių sertifikato galiojimas baigėsi, figūruoja bent 36 mėnesius nuo sertifikato panaikinimo, galiojimo nutraukimo arba galiojimo pabaigos dienos. Pagal sertifikavimo schemą veiklos vykdytojams išduoto sertifikato būsenos pakeitimai nedelsiant paskelbiami viešai.

3. Reglamento (ES) 2024/3012 14 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta metinė veiklos ataskaita apima praėjusius kalendorinius metus, o jos struktūra ir turinys atitinka šio reglamento V priedo reikalavimus.

2 SKIRSNIS

Auditas

10 straipsnis

Audito procesas ir patikinimo lygiai

1. Sertifikavimo schemų valdytojai reikalauja, kad, prieš leidžiant dalyvauti schemoje, sertifikavimo įstaigos, atrinktos iš sertifikavimo schemų valdytojų paskirtų sertifikavimo įstaigų sąrašo, atliktų veiklos vykdytojų arba veiklos vykdytojų grupių sertifikavimo auditą ir jo išvada būtų teigiama. Toks auditas visada atliekamas vietoje ir suteikia bent pagrįstą patikinimą dėl vidaus procesų efektyvumo.

2. Sertifikuotų veiklos vykdytojų arba veiklos vykdytojų grupių veiklos pakartotinio sertifikavimo ir stebėsenos auditai atliekami reguliariai, o jų dažnumas nustatytas pagal Reglamento (ES) 2024/3012 8 straipsnį priimtose atitinkamose sertifikavimo metodikose. Veiklos vykdytojų prašymu sertifikavimo auditas ir pirmasis pakartotinio sertifikavimo auditas gali būti atliekami tuo pačiu metu. Jei atliekamas grupės auditas, gali būti sudaroma grupės narių imtis pagal šio reglamento 12 straipsnį. Už audito rezultatų patvirtinimą atsakingas sertifikavimo įstaigos techninės dalies vertintojas.

3. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato išsamias gaires, kuriose nustatyta, kaip planuojamas bei atliekamas auditas ir rengiamos audito ataskaitos. Sertifikavimo schemų valdytojai užtikrina, kad sertifikavimo įstaigos auditą atliktų pagal standartą EN ISO/IEC 17021-1 kartu su standartu EN ISO/IEC 19011 arba pagal lygiaverčius standartus. Sertifikavimo schemų valdytojai taip pat užtikrina, kad būtų veiksmingai ir laiku keičiamasi audito informacija ir būtų galima veiksmingai pasirengti auditui ir jį atlikti.

4. Sertifikavimo ir pakartotinio sertifikavimo auditas apima bent šiuos elementus:

a) veiklos vykdytojo vykdomos veiklos, susijusios su sertifikavimo schemos taisyklėmis, nustatymą;

b) atitinkamų veiklos vykdytojo kontrolės sistemų ir bendros jo organizacinės struktūros nustatymą atsižvelgiant į sertifikavimo schemos taisykles ir atitinkamų kontrolės sistemų veiksmingo įgyvendinimo patikras;

c) rizikos, dėl kurios galėtų atsirasti reikšmingų iškraipymų, analizę, pagrįstą auditoriaus profesinėmis žiniomis ir veiklos vykdytojo pateikta informacija;

d) rizikos analizę ir veiklos vykdytojo veiklos apimtį bei sudėtingumą atitinkantį patvirtinimo arba tikrinimo planą, kuriame nustatyti imties sudarymo metodai, taikytini to veiklos vykdytojo veiklai;

e) patvirtinimo arba tikrinimo plano įgyvendinimą renkant įrodymus pagal nustatytus imties sudarymo metodus ir visus susijusius papildomus įrodymus, kuriais bus grindžiama auditoriaus išvada;

f) prieš darant galutinę audito išvadą veiklos vykdytojui adresuotą sertifikavimo įstaigos prašymą pateikti bet kokius trūkstamus audito sekos elementus, paaiškinti nukrypimus arba peržiūrėti teiginius ar skaičiavimus;

g) veiklos vykdytojo užregistruotų duomenų tikslumo tikrinimą.

h) C punkto taikymo tikslais analizuojant riziką atsižvelgiama į bendrą veiklos rizikos profilį, priklausomai nuo veiklos vykdytojo rizikos lygio. Audito intensyvumas ir (arba) apimtis pritaikomi prie visų rizikos elementų lygio.

5. Sertifikavimo įstaigos sertifikuoja veiklos vykdytojus arba veiklos vykdytojų grupes tik jei jie atitinka visus šiuos reikalavimus:

a) turi dokumentų tvarkymo sistemą;

b) turi visų įrodymų, susijusių su jų išsakomais teiginiais arba teiginiais, kuriais jie remiasi, saugojimo ir peržiūros sistemą, kurią galima patikrinti atliekant auditą;

c) saugo visus įrodymus, reikalingus, kad būtų laikomasi šio reglamento ir Reglamento (ES) 2024/3012 reikalavimų, bent penkerius metus pasibaigus stebėsenos laikotarpiui arba ilgesnį laikotarpį, jeigu to reikalaujama pagal nacionalinės teisės aktus;

d) prisiima atsakomybę už bet kokios informacijos, susijusios su tokių įrodymų tikrinimu atliekant auditą, rengimą.

11 straipsnis

Anglies dioksido absorbavimo ir iš dirvožemio išmetamo ŠESD kiekio apskaičiavimo auditas

1. Sertifikavimo schemų valdytojai reikalauja, kad prieš atliekant sertifikavimo auditą veiklos vykdytojai pateiktų sertifikavimo įstaigoms veiklos planą ir stebėsenos planą, o prieš atliekant pakartotinio sertifikavimo arba stebėsenos auditą – atitinkamas stebėsenos ataskaitas.

2. Pakartotinio sertifikavimo audito tikslais stebėsenos ataskaitoje pateikiama būtina informacija, susijusi su grynosios anglies dioksido absorbavimo naudos arba grynosios iš dirvožemio išmetamo ŠESD kiekio mažinimo naudos apskaičiavimu pagal atitinkamą sertifikavimo metodiką, ir visa svarbi informacija apie veiklos atitiktį atsakomybės ir tvarumo kriterijams, nustatytiems taikomoje sertifikavimo metodikoje.

3. Stebėsenos audito tikslais stebėsenos ataskaitoje pateikiama būtina informacija, susijusi su saugomo anglies dioksido stebėsena ir bet kokiais grįžos atvejais.

4. Komisijos ir nacionalinių institucijų, atsakingų už sertifikavimo įstaigų priežiūrą, prašymu sertifikavimo schemų valdytojai joms suteikia galimybę susipažinti su atitinkamomis audito ataskaitomis ir atitikties sertifikatais.

12 straipsnis

Anglies kaupimo ūkininkavimo veiklos vykdytojų grupės auditas

1. Sertifikavimo schemų valdytojai anglies kaupimo ūkininkavimo veiklos vykdytojų grupės auditą šios grupės prašymu leidžia atlikti tik šiais atvejais:

a) vietovės, kuriose vykdoma sertifikuotina veikla, yra geografiškai arti viena kitos ir pasižymi panašiu dirvožemiu ir klimatu, pvz., klimato ar dirvožemio sąlygomis;

b) siekiant apskaičiuoti absorbuotą anglies dioksido kiekį ir sumažintą iš dirvožemio išmetamą ŠESD kiekį, veiklos procesai ir procedūros yra panašūs;

c) visi grupės nariai taiko tą pačią atitinkamą sertifikavimo metodiką, priimtą pagal Reglamento (ES) 2024/3012 8 straipsnio 2 dalį;

d) veiklos vykdytojų grupė yra sukūrusi vidaus kontrolės sistemą, kurią sudaro dokumentais ir rizika grindžiama kontrolės veikla ir procedūros, pagal kurias nustatytas asmuo arba organas (grupės vadovas) atsako už kiekvieno grupės nario atitikties taikomai sertifikavimo metodikai tikrinimą.

2. Grupės auditą atlikti prašanti veiklos vykdytojų grupė paskiria grupės vadovą, kuris teisiškai atstovauja veiklos vykdytojų grupei ir yra atsakingas už užtikrinimą, kad kiekvienas veiklos vykdytojas laikytųsi taikomos sertifikavimo metodikos.

3. Grupės auditą atliekančios sertifikavimo įstaigos gali visą susijusią veiklą tikrinti remdamosi grupės narių imtimi. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato grupės audito įgyvendinimo gaires, apimančias bent šiuos elementus:

a) grupės vadovo vaidmenį, be kita ko, susijusį su vidaus valdymo sistema ir grupės vidaus tikrinimo procedūromis ir dažnumu;

b) atitinkamos veiklos imties dydį, nustatytą pagal 5 dalį.

4. Imties, kurią sudaro tam tikras grupės narių skaičius, gautas iš visų grupės narių skaičiaus ištraukus kvadratinę šaknį, auditas atliekamas atskirai taikomoje sertifikavimo metodikoje nustatytu dažnumu. Jeigu rizika didesnė, šis skaičius padidinamas.

5. Jei atliekant grupės auditą nustatoma grupės narių pradinės imties vieno veiklos vykdytojo kritinė arba reikšminga neatitiktis, atliekamas papildomos tokio paties dydžio grupės narių imties auditas. Jei nustatoma visos imties grupės narių sisteminga neatitiktis, visų grupės narių sertifikatų galiojimas sustabdomas arba tie sertifikatai panaikinami (priklausomai nuo to, kas taikytina). Sertifikavimo schemų valdytojai nustato kriterijus, pagal kuriuos nustatomas bendras rizikos lygis grupės veiklos srityse ir to rizikos lygio pasekmės audito metodui. Imtis turi būti reprezentatyvi visos grupės atžvilgiu ir nustatoma taikant rizikos ir atsitiktinės atrankos derinį. Atsitiktinės atrankos būdu atrenkama ne mažiau kaip 25 % imties narių ir ne mažiau kaip 25 % imties viso ploto, kuriame vykdoma veikla. Grupės auditui per kiekvieną tikrinimą, kurio dažnumas nustatytas taikomoje sertifikavimo metodikoje, turi būti atrinkti skirtingi nariai. Per auditą nustatyti atskirų grupės narių kritinės arba reikšmingos neatitikties atvejai nagrinėjami atitinkamai pagal 7 straipsnio 2–6 dalis.

6. Grupės vadovo auditas visada atliekamas vietoje. Grupės narių auditas gali būti grindžiamas dokumentais, jeigu dokumentų auditas gali užtikrinti panašų patikinimo lygį kaip ir auditas vietoje. Sertifikavimo schemų valdytojai nustato, kokie įrodymai reikalingi, kad būtų galima atlikti dokumentų auditą. Veiklos vykdytojų savideklaracijos nelaikomos pakankamais įrodymais.

3 SKIRSNIS

Sertifikavimo įstaigos

13 straipsnis

Sertifikavimo įstaigų skyrimas

1. Sertifikavimo schemų valdytojai užtikrina, kad sertifikavimo įstaigos, paskirtos vykdyti audito veiklą, įskaitant sertifikavimo auditą (patvirtinimą) ir pakartotinio sertifikavimo bei stebėsenos auditą (tikrinimą), atitiktų šiame straipsnyje nustatytas taisykles, išskyrus 2, 3 ir 4 dalis sertifikavimo įstaigų, pripažintų Reglamento (ES) 2024/3012 10 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos, atveju.

2. Sertifikavimo įstaigos turi būti akredituotos pagal standartą EN ISO/IEC 17065. Jei sertifikavimo įstaiga tikrinimą vykdo savais ištekliais arba kitais ištekliais, kuriuos ji tiesiogiai valdo, ji turi taip pat atitikti taikytinus standartų EN ISO/IEC 17029 ir EN ISO 14065 reikalavimus. Sertifikavimo įstaigos auditams atlikti naudoja kitus išteklius tik jei jie turi reikiamų žinių, patirties, įgūdžių ir pajėgumų, kad galėtų veiksmingai atlikti visą būtiną audito darbą, įskaitant patvirtinimą ir tikrinimą.

3. Sertifikavimo įstaigas akredituoja nacionalinės akreditacijos įstaigos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 765/2008 ([3]), o akreditavimas turi apimti konkrečią schemų sertifikavimo taikymo sritį pagal Reglamentą (ES) 2024/3012. 2 dalies tikslais vertindama sertifikavimo įstaigos kvalifikaciją, nacionalinė akreditacijos įstaiga atsižvelgia į bet kokią anksčiau pagal Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2022/996 ([4]) arba Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2018/2067 ([5]) gautą atitinkamos veiklos grupės akreditaciją, skirtą atitinkamai anglies kaupimo ūkininkavimui arba ilgalaikiam anglies dioksido absorbavimui ir anglies saugojimui produktuose sertifikuoti.

4. Sertifikavimo įstaigos atrenka ir paskiria audito grupę pagal standartą IEN ISO/IEC 17021-1 kartu su standartu EN ISO/IEC 19011, atsižvelgdamos į audito tikslams pasiekti reikalingą kompetenciją. Kad galėtų veiksmingai atlikti auditą, audito grupė turi turėti reikiamų žinių, patirties, įgūdžių ir gebėjimų. Jeigu yra tik vienas auditorius, jis taip pat turi turėti būtinų žinių, įgūdžių, patirties ir gebėjimų ir turi būti baigęs mokymus, kad galėtų vykdyti audito grupės vadovo pareigas, kurios reikalingos atliekant tą auditą.

([3]) 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis akreditavimo reikalavimus ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 339/93, (OL L 218, 2008 8 13, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/765/oj).

([4]) 2022 m. birželio 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/996 dėl tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų bei nedidelės netiesioginio žemės naudojimo keitimo rizikos kriterijų tikrinimo taisyklių (OL L 168, 2022 6 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/996/oj).

([5]) 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/2067 dėl duomenų patikros ir tikrintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB (OL L 334, 2018 12 31, p. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2018/2067/oj).

5. Sertifikavimo įstaigų pasirinkti auditoriai turi atitikti šiuos reikalavimus:

a) būti nepriklausomi nuo audituojamos veiklos;

b) neturėti interesų konflikto, pavyzdžiui, per pastaruosius trejus metus iki audito tam pačiam veiklos vykdytojui neturėtų būti teikę konsultacijų;

c) turėti žinių, patirties, įgūdžių ir gebėjimų, reikalingų auditui, susijusiam su sertifikavimo schemos taikymo sritimi, veiksmingai atlikti, be kita ko:

1) turėti ne trumpesnę kaip dvejų metų gyvenimo ciklo vertinimo patirtį arba patvirtintą atitinkamą gebėjimų lygį;

2) konkrečią patirtį, įgytą atliekant išmetamo ŠESD kiekio skaičiavimų auditą pagal atitinkamą sertifikavimo metodiką;

3) atsižvelgiant į konkrečias audituojamos veiklos rūšis, turėti papildomos patirties žemės ūkio, agronomijos, ekologijos, miškininkystės, gamtos mokslų, miškotyros, inžinerijos, statybinių medžiagų ir būdingojo išmetamo anglies dioksido kiekio, energijos valdymo ar susijusiose srityse;

4) jeigu atliekant auditą tikrinamas dirvožemio organinės anglies kiekis, turėti techninių dirvotyros žinių;

d) grupės audito atveju turėti patirties, įgytos atliekant grupės auditą.

6. Sertifikavimo įstaigos valdymo sistema užtikrinamas aukščiausias įmanomas auditorių sprendimų nepriklausomumo lygis taikant auditorių rotacijos principus arba kitą geriausią šios srities patirtį.

7. Sertifikavimo įstaigos, nebeturinčios teisės atlikti audito pagal sertifikavimo schemą, po paskutinio atlikto audito bent 24 mėnesius paliekamos schemos interneto svetainėje, nurodant aplinkybes.

14 straipsnis

Sertifikavimo įstaigoms skirti mokymai

1. Sertifikavimo schemų valdytojai rengia išsamius mokymo kursus savo paskirtų sertifikavimo įstaigų auditoriams, apimančius visus su schemos taikymo sritimis susijusius aspektus. Kursai apima egzaminą, kurį išlaikę dalyviai įrodo, kad atitinka techninės srities arba sričių, kuriose jie vykdo veiklą, mokymų reikalavimus. Auditoriai mokymo kursuose dalyvauja prieš pradėdami vykdyti auditą sertifikavimo schemos interesais.

2. Sertifikavimo schemos valdytojai įgyvendina auditorių mokymo statuso stebėsenos sistemą ir užtikrina, kad auditoriai reguliariai dalyvautų mokymuose. Sertifikavimo schemos valdytojai sertifikavimo įstaigoms taip pat pateikia būtinas gaires dėl sertifikavimo procesui svarbių aspektų, įskaitant naujausią informaciją apie reguliavimo sistemą arba atitinkamus per sertifikavimo schemos vidaus stebėsenos procesą nustatytus faktus.

15 straipsnis

Valstybių narių ir Komisijos vykdoma sertifikavimo įstaigų priežiūra

1. Sertifikavimo schemų valdytojai reikalauja, kad auditus pagal schemą atliekančios sertifikavimo įstaigos ir schemoje dalyvaujantys veiklos vykdytojai bendradarbiautų su Komisija ir valstybių narių kompetentingomis institucijomis, be kita ko, suteiktų galimybę patekti į veiklos vykdytojų patalpas, kai to prašoma, taip pat Komisijai ir valstybių narių kompetentingoms institucijoms pateiktų visą informaciją, kurios reikia jų užduotims pagal Reglamento (ES) 2024/3012 10 straipsnio 1 dalį atlikti. Sertifikavimo įstaigos turi:

a) teikti informaciją, kuri valstybėms narėms reikalinga vykdant sertifikavimo įstaigų veiklos priežiūrą pagal Reglamento (ES) 2024/3012 10 straipsnį;

b) teikti informaciją, kurios Komisija reikalauja, kad būtų laikomasi Reglamento (ES) 2024/3012 13 straipsnio;

c) tikrinti informacijos, įvestos į atitinkamą sertifikavimo registrą ir Sąjungos registrą pagal Reglamento (ES) 2024/3012 12 straipsnį, tikslumą.

2. Valstybės narės gali pavesti sertifikavimo įstaigų priežiūrą nacionalinėms akreditacijos įstaigoms, reglamentuojamoms Reglamentu (EB) Nr. 765/2008.

3. Vykdydamos Reglamento (ES) 2024/3012 10 straipsnio 4 dalyje numatytą priežiūrą, valstybės narės gali nustatyti procedūras, pagal kurias sertifikavimo įstaigoms, pripažintoms Reglamento (ES) 2024/3012 10 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos, neatsižvelgiant į tai, ar jų pagrindinė buveinė yra valstybėje narėje, leidžiama registruotis priežiūros ir priežiūros vykdymo tikslais.

4. Valstybės narės keičiasi informacija ir geriausia patirtimi, kaip prižiūrėti sertifikavimo įstaigų veiklą taikant oficialią bendradarbiavimo sistemą. Jeigu sertifikavimo įstaigos su anglies dioksido absorbavimu, anglies kaupimo ūkininkavimu ir anglies saugojimu produktuose susijusią veiklą sertifikuoja daugiau nei vienoje valstybėje narėje, atitinkamos valstybės narės nustato bendrą tokių sertifikavimo įstaigų priežiūros sistemą ir, be kita ko, paskiria vieną valstybę narę pagrindine audito priežiūros institucija.

5. Pagrindinė audito priežiūros institucija, bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis valstybėmis narėmis, atsako už informacijos apie sertifikavimo įstaigų priežiūros rezultatus konsolidavimą ir dalijimąsi ja su kitomis valstybėmis narėmis.

6. Jeigu valstybei narei kyla pagrįstų abejonių dėl konkrečios sertifikavimo įstaigos gebėjimo atlikti audito darbą, ji pasidalija šia informacija su kitomis valstybėmis narėmis, Komisija ir sertifikavimo schemos, pagal kurią veikia tokia sertifikavimo įstaiga, valdytojais. Atitinkamos sertifikavimo schemos valdytojas nedelsdamas ištiria šį atvejį. Užbaigęs tyrimą, sertifikavimo schemos valdytojas informuoja valstybes nares ir Komisiją apie tyrimo rezultatus ir taisomuosius veiksmus, kurių imtasi.

7. Veiklos vykdytojams ir sertifikavimo įstaigoms, kurie nesilaiko arba nenori laikytis šio straipsnio 1–5 dalyse nustatytų reikalavimų, neleidžiama dalyvauti atliekant auditą sertifikavimo schemos interesais.

III SKYRIUS

SERTIFIKAVIMO REGISTRAI

16 straipsnis

Sertifikavimo registrai

1. Sertifikavimo schemų valdytojai užtikrina, kad jų sertifikavimo registrai atitiktų šiuos reikalavimus:

a) juose būtų registruojama ir stebima sertifikuotų veiklos vykdytojų tapatybė ir atitinkami atitikties sertifikatai;

b) būtų užkertamas kelias registruoti bet kokią veiklą, užregistruotą pagal kitą anglies dioksido absorbavimo arba iš dirvožemio išmetamo ŠESD kiekio mažinimo sertifikavimo schemą;

c) būtų užkertamas kelias išduoti sertifikuotus vienetus konkrečiai veiklai ir tam tikram sertifikavimo laikotarpiui, jei tai pačiai veiklai ir tam pačiam sertifikavimo laikotarpiui sertifikuoti vienetai yra išduoti pagal kitą sertifikavimo schemą ir nepanaikinti;

d) būtų užkertamas kelias gavėjui arba jo vardu įtraukti jau nebenaudojamus sertifikuotus vienetus į apskaitą arba galutinai išbraukti jau panaikintus sertifikuotus vienetus iš registro neatlikus apskaitos;

e) būtų reikalaujama nustatyti d punkte nurodytą gavėją ir kodėl vienetas nebenaudojamas ar kokiu tikslus jis buvo panaikintas;

f) taikant žalos ištaisymo priemones būtų sprendžiama klaidingo arba nesąžiningo sertifikuotų vienetų išdavimo problema;

g) f punkte nurodytos žalos ištaisymo priemonės turi apimti bent veiklos vykdytojo sąskaitos sustabdymą ir, kai aktualu, vėlesnį sertifikuotų vienetų perviršio kompensavimą. Toks kompensavimas vykdomas sertifikavimo schemos valdytojams panaikinant atitinkamą išduotų sertifikuotų vienetų skaičių veiklos vykdytojo sąskaitoje arba veiklos vykdytojui papildant sąskaitą lygiaverčiu sertifikuotų vienetų skaičiumi, o po to nedelsiant juos panaikinant.

2. IT saugumo sistema, kuria grindžiami sertifikavimo registrai, turi atitikti šiuos reikalavimus:

a) ji turi būti grindžiama teisėtumo, skaidrumo, proporcingumo ir atskaitomybės principais;

b) į ją turi būti atsižvelgiama viso sistemos gyvavimo ciklo kūrimo proceso metu;

c) turi būti užtikrinamas tinkamas autentiškumo, prieinamumo, konfidencialumo, vientisumo, atsakomybės už veiksmus prisiėmimo, asmens duomenų apsaugos ir profesinės paslapties lygis;

d) turi būti grindžiama rizikos valdymo procesu;

e) turi būti aiškiai nustatyti įvairių naudotojų vaidmenys ir atsakomybė;

f) turi būti išvardyti saugumo reikalavimai ir sistemos priklausymo nuo bet kokios kitos IT sistemos ar IT paslaugos atvejai;

g) reikalavimai turi būti apibendrinti IT saugumo plane ir IT saugumo įgyvendinimo plane;

h) turi turėti IT saugumo įgyvendinimo planą, kuriame būtų apibrėžti reikiami projektai ir procesai, kad rizika būtų sumažinta iki tinkamo lygio ir už proporcingą kainą, ir turi atitikti gerai pripažintą IT saugumo standartą.

IV SKYRIUS

SERTIFIKAVIMO SCHEMŲ PRIPAŽINIMAS

17 straipsnis

Sertifikavimo schemų pripažinimas

1. Komisija gali pripažinti tik tas sertifikavimo schemas, kurios atitinka Reglamente (ES) 2024/3012 nustatytas taisykles, atitinkamas sertifikavimo metodikas ir šiame reglamente nustatytus reikalavimus.

2. Į sertifikavimo schemos pripažinimo paraišką įtraukiama ši informacija:

a) pavadinimas, adresas ir kontaktinė informacija;

b) numatomos sertifikavimo schemos taikymo srities ir veiklos apžvalga;

c) nuoroda į sertifikavimo metodiką arba metodikas, dėl kurių sertifikavimo schemos valdytojai teikia pripažinimo paraišką;

d) taisyklės ir procedūros, kuriomis įrodoma atitiktis atitinkamai sertifikavimo metodikai arba metodikoms, dėl kurių schemos valdytojai teikia pripažinimo paraišką;

e) taisyklės ir procedūros, kuriomis įrodoma atitiktis šiame reglamente nustatytiems reikalavimams.

3. Komisija vertina tik iki galo užpildytas paraiškas. Prireikus Komisija paprašo sertifikavimo schemos valdytojų papildomos informacijos. Vertinimo rezultatai dokumentuojami techninio vertinimo ataskaitoje.

4. Atlikdama bendrą sertifikavimo schemų vertinimą, Komisija, pasikonsultavusi su Europos akreditavimo organizacija, taip pat įvertina, ar sertifikavimo schemų taisyklės ir protokolai yra tinkami sertifikavimo įstaigoms akredituoti pagal šio reglamento 13 straipsnio 2 dalį. Šio vertinimo išvada įtraukiama į šio straipsnio 3 dalyje nurodytą techninio vertinimo ataskaitą.

5. Sertifikavimo schemos valdytojo prašymu Komisija gali nuspręsti pratęsti pagal Reglamento (ES) 2024/3012 13 straipsnio 1 dalį priimto sprendimo dėl pripažinimo galiojimą.

6. Sertifikavimo schemos valdytojai nedelsdami praneša Komisijai apie visus esminius schemos pakeitimus, kurie gali turėti įtakos vertinimo, kuriuo grindžiamas sprendimas dėl pripažinimo, rezultatams. Esminiai pakeitimai, be kita ko, yra:

a) atitinkamų pagal sertifikavimo schemas naudojamų sertifikavimo metodikų pakeitimai;

b) sertifikavimo schemos taikymo srities išplėtimas viršijant tai, kas nurodyta sprendime dėl pripažinimo;

c) pakeitimai, darantys poveikį atitikčiai šiame reglamente nustatytiems reikalavimams.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2025 m. lapkričio 20 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

I PRIEDAS

3 straipsnyje nurodyto veiklos plano standartinis šablonas

Veiklos planą sudaro bent šie skirsniai:

1) veiklos aprašymas, kuriame nurodoma:
   a) atitiktis sertifikavimo reikalavimams pagal Reglamentą (ES) 2024/3012;
   b) veiklos vykdytojo teisinė nuosavybė ir kontaktinė informacija;
   c) veiklos georeferencinės ribos, be kita ko, jei taikoma, nacionalinės integruotos administravimo ir kontrolės sistemos (IAKS) ir Žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/2116 ([1]) kodai;
   d) taikomos technologijos, praktika ir procesai;
   e) veiklos pradžios data;
   f) 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija;
2) sertifikavimo metodikos ar metodikų taikymo aprašymas, be kita, atskiri poskirsniai:
   a) kiekybinis vertinimas, įskaitant, jei taikoma, veiklos bazinės vertės apskaičiavimą;
   b) papildomumas, įskaitant finansavimo šaltinius;
   c) ilgalaikis saugojimas;
   d) tvarumas;
3) su veikla susijęs numatomas bendras absorbuotas anglies dioksido kiekis, bendras iš dirvožemio išmetamas ŠESD kiekis ir bendras išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis;
4) vykdant veiklą numatoma gauti grynoji anglies dioksido absorbavimo nauda arba grynoji iš dirvožemio išmetamo ŠESD kiekio mažinimo nauda;
5) veiklos vykdytojų grupės atveju – aprašymas, kaip veiklos vykdytojams teikiamos konsultavimo paslaugos;
6) anglies kaupimo ūkininkavimo veiklą vykdančių veiklos vykdytojų grupės atveju – veiklos vykdytojų grupės pagal 12 straipsnio 1 dalies d punktą nustatytos vidaus kontrolės sistemos aprašymas.

([1]) 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 (OL L 435, 2021 12 6, p. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

II PRIEDAS

3 straipsnyje nurodyto stebėsenos plano standartinis šablonas

Stebėsenos planą sudaro bent šie skirsniai:

1) duomenys ir parametrai, kurie turi būti stebimi;
2) stebėsenos dažnumas;
3) ŠESD išmetimo šaltiniai ir absorbentai;
4) duomenų šaltinis;
5) matavimo metodai ir procedūros, įskaitant išsamius tikslumo ir kalibravimo duomenis;
6) kokybės vertinimas arba kokybės kontrolės procedūros;
7) atsakomybė už surinkimą ir archyvavimą.

III PRIEDAS

3 straipsnyje nurodytų sertifikavimo audito ir pakartotinio sertifikavimo audito ataskaitų būtiniausias turinys

1. Audito ataskaitos santrauka.

2. Informacija apie veiklos vykdytoją:
   a) kontaktinė informacija (pavadinimas (vardas, pavardė) ir adresas); grupės sertifikavimo atveju – grupės vadovo kontaktinė informacija (pavadinimas (vardas, pavardė) ir adresas) ir anglies kaupimo ūkininkavimo veiklos, kuriai taikomas sertifikavimas, sąrašas (veiklos vykdytojų pavadinimai (vardai, pavardės) ir adresai);
   b) geografinės veiklos vietos, įskaitant ilgumos ir platumos koordinates;
   c) sertifikavimo taikymo sritis ir atitinkama sertifikavimo metodika (įskaitant teisinę nuorodą);
   d) veiklos plano ir stebėsenos plano registracijos numeris.

3. Informacija apie veiklą:
   a) numatoma (sertifikavimo audito atveju), patikrinta (pakartotinio sertifikavimo audito atveju) vykdant veiklą gautos ilgalaikės grynosios anglies dioksido absorbavimo naudos, laikinos grynosios anglies dioksido absorbavimo naudos arba grynosios iš dirvožemio išmetamo ŠESD kiekio mažinimo naudos suma;
   b) su veikla susijusi papildoma nauda tvarumui.

4. Informaciją apie sertifikavimo įstaigą:
   a) kontaktinė informacija (pavadinimas ir adresas) ir logotipas;
   b) audito grupės sudėtis;
   c) nacionalinė akreditacijos įstaiga ir akreditavimo sritis ir data arba pripažinimą suteikusi nacionalinė institucija, taip pat pripažinimo sritis ir data.

5. Informacija apie audito procesą:
   a) audito data;
   b) audito planas ir trukmė (nurodant laiką, praleistą vykdant auditą vietoje ir nuotoliniu būdu (kai tinkama));
   c) audituojami / sertifikuojami schemos standartai (įskaitant versijos numerį);
   d) audituojamos vietos;
   e) audito metodas (rizikos vertinimo ir imties sudarymo pagrindas, konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais);
   f) kitų sertifikavimo schemų ar standartų sertifikavimas;
   g) ŠESD duomenų rūšis.

6. Informacija apie audito rezultatus:
   a) (unikalus) sertifikato numeris arba kodas;
   b) audito ataskaitos parengimo vieta ir data;
   c) vienas iš šių audito rezultatų:
      1) sertifikato galiojimo (galiojimo pradžios ir pabaigos) datos (ir, jei taikoma, sertifikavimo data);
      2) nustatytų neatitikčių sąrašas ir taikomas jų ištaisymo tvarkaraštis;
   d) parengusiosios šalies antspaudas ir (arba) parašas.

IV PRIEDAS

9 straipsnyje nurodyta sertifikavimo schemos svetainėje skelbtina būtinoji informacija

1. Schemos kontaktinė informacija, įskaitant adresą ir e. pašto adresą.

2. Naujausia schemos valdymo taisyklių ir procedūrų versija, įskaitant visų atitinkamų organų vaidmenis, išsamią informaciją apie direktorių valdybos, sekretoriato ir techninio komiteto ar lygiaverčio organo nuosavybės struktūrą, sudėtį ir patirtį, schemos dalyvių sąrašą, skundų ir apeliacijos procedūras ir audito gaires. Taisyklių ir procedūrų dokumentuose nurodoma data ir versijos numeris ir atitinkamais atvejais apibendrinami visi pakeitimai, palyginti su ankstesne dokumento versija.

3. Taisyklės, kuriomis grindžiamas Reglamento (ES) 2024/3012 11 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytų dalyvavimo sertifikavimo schemoje mokesčių apskaičiavimas.

4. Metinė veiklos ataskaita.

5. Interneto nuoroda į sertifikavimo registrą.

6. Interneto nuoroda į tinklalapį, kuriame aprašomos skundo pateikimo ir vertinimo procedūros, įskaitant apeliacijos procedūras.

7. Veiksmai, kurių gali imtis skundą gavę sertifikavimo schemų valdytojai.

V PRIEDAS

9 straipsnyje nurodytoje metinėje veiklos ataskaitoje pateiktina būtinoji informacija

1. Atitikties 9 straipsnio 1 daliai įrodymai.

2. Schemos įsitvirtinimas rinkoje, sertifikuotos veiklos (kategorijos pagal taikytiną metodiką) skaičius ir rūšis, pagal schemą valdomų sertifikuotų vienetų kiekis, rūšis ir statusas, įskaitant, pavyzdžiui, tai, ar jie išduoti, nebenaudojami, nebegaliojantys, panaikinti ar priskirti rezervui, sertifikuotų vienetų galutinis naudojimo tikslas bei subjektų, kurie naudoja sertifikuotus vienetus, rūšys.

3. Veiklos, vykdomos pagal sertifikavimo schemą bendradarbiaujant su sertifikavimo įstaigomis, siekiant pagerinti bendrą sertifikavimo procesą ir auditorių kvalifikaciją bei nepriklausomumą, apžvalga, įskaitant techninių seminarų ar kitų rūšių veiklos, kuria sudaromos palankesnės sąlygos keistis patirtimi, žiniomis ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su taikytinų sertifikavimo metodikų, priimtų pagal Reglamentą (ES) 2024/3012, įgyvendinimu, sąrašą.

4. Vidaus stebėsenos sistemos ir jos periodinės peržiūros, įskaitant sertifikavimo įstaigų ir jų auditorių darbo priežiūrą, apžvalga. Šioje apžvalgoje aprašoma, kaip sistema veiksmingai užkertamas kelias sukčiavimui, užtikrinant, kad įtariamo sukčiavimo atvejai ir kiti pažeidimai būtų nustatomi laiku, jie būtų nagrinėjami ir būtų imamasi tolesnių veiksmų, ir, kai tinkama, nurodomas nustatytų sukčiavimo atvejų ar pažeidimų skaičius.

5. Veiklos, susijusios su suinteresuotųjų subjektų dalyvavimu, įskaitant viešas konsultacijas, apžvalga.

6. Gautų skundų ir, kai aktualu, žalos ištaisymo priemonių arba valdymo sistemos pakeitimų, būtinų vykdant vidaus stebėseną, apžvalga.

7. Nustatytų veiklos vykdytojų arba sertifikavimo įstaigų neatitikties atvejų apžvalga, nustatytų sukčiavimo atvejų skaičius ir aprašymas, įskaitant veiksmų planą, kaip išspręsti pateiktame skunde nurodytą problemą arba pašalinti nustatytą neatitiktį.

8. Sertifikavimo įstaigų skyrimo kriterijai ir procesas.